

IZHAJA VSAK DAN

Čudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične števe, se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe, po 5 nč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. smrtne, zabavne, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in toljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez doposlane naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.60.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica S. Francesco d'Assisi 20.

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica S. Francesco d'Assisi št. 20.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON 31. 11-57.

Proti italijanskemu divjaštvu na trgovski šoli Revoltelli.

Mogočen protestni shod dunajskega jugoslovanskega dijaštva.

Sijajna manifestacija za jugoslovanske kulturne zahteve.

DUNAJ 11. (Izv.) Danes popoldne se je vršilo tu sijajno protestno zborovanje jugoslovanskega dijaštva proti znanim dogodkom na tržaški trgovski visoki šoli Revoltelli. Z zborovanjem proti italijanskim nasilnostim pa je bila tu združena obenem tudi sijajna manifestacija narodnega edinstva Slovencev, Hrvatov in Srbov in pa zahteva po končnem uresničenju jugoslovanskih kulturnih zahtev. Zborovanja se je udeležilo okoli 300 jugoslovanskih dijakov vseh struj in vseh strank. Poleg najradikalnejših naprednjakov je bilo videti tudi frankovske pristaše in poleg teologa je stal jurist, medicinec, filozof in tehnik.

Zborovanje je otvoril hrvatski dijak Tresić-Pavičić, za predsednika pa je bil nato izvoljen Slovenec, jurist Koder.

Kot prvi govornik je nastopil

Slovenec Vrtovec

ki je najprej podal sliko dogodkov na Revoltelli, potem pa paralelo med temi dogodki in pa predlogom italijanskih poslancev v državnem zboru, ki so skoraj istočasno zahtevali, naj se predloga o italijanski pravni fakulteti postavi na dnevni red zbornice. Govornik je obžaloval, da so vzlic temu, da jim je dobro znano stališče Jugoslovancev v tej zadevi, tudi nekatere češke stranke iz napačno pojmovane humanitete glasovale za ta predlog. Zaključil je, da je naš življenski interes, da je Trst jugoslovanski, vsled česar je treba storiti vse, da ne pride italijanska univerza v Trst. Končno je poudarjal potrebo edinosti vsega jugoslovanskega dijaštva v narodnih stvareh.

Z burno pohvalo je bil sprejet govor nadaljnjega govornika,

Hrvat Tresić-Pavičić,

ki je poudarjal, da je doma iz one dežele, iz Dalmacije, ki daje Trstu največ priseljencev, ki se pa, žalibog, ne zavedajo tako, kakor Slovenci, svojih narodnih dolžnosti. Slikal je nato, kako je Trst prepojen z jugoslovanskim elementom, tako, da se je danes vzlic svojem italijanskemu zunanjemu obrazu v bistvu že popolnoma jugoslovanski. Z veliko ironijo je kritiziral italijansko kulturo, ki jo je primerjal z jugoslovansko toleranco. Potomci onih ljudi, ki so živeli z Dantejem in se bojevali z Mazzinijem, podajajo sedaj italijansko kulturo drugim narodom po vzorih mafije. Slovani ne potrebujejo take kulture, ker imajo svojo, ki ima svojo bodočnost, dočim pa italijanska le propada. Trst je danes tako popolnoma prežet z jugoslovanskim narodom in jugoslovansko idejo, da nikakor ne ohrani več italijanskega obraza, tudi s pomočjo kitajskega zidu ne. Mine napadamo o, temveč se le branimo; toda v

nas je toliko zdrave neporabljene sile, da že sama naša obramba pomenja njihovo smrt. — Poudarjal je nato dolžnost vseh Jugoslovancev, da podpirajo v boju Slovence v Trstu. V duhu vidi plačolati nad Trstom slovensko zastavo, znamenje jugoslovanske zmage.

Jako učinkovito je slikal nato

Slovenec Virant

boje zadnjih let za jugoslovanske vseučiliške zahteve. Obrčal se je proti napačnim kulturnim geslom, ki so rabili nekaterim slovanskim politikom, da so podpirali ustanovitev italijanske univerze v Trstu. Tako je posl. Masaryk pred leti v imenu kulture govoril za italijansko fakulteto. In mi smo bili protikulturni, ker smo bili proti njej. Tedaj se je s strani jugoslovanskega dijaštva poizkusila paralelna akcija z italijanskim dijaštvom. Slovenci naj bi se bili izrekli za italijansko, Italijani pa za jugoslovansko vseučiliščno zahtevo. Ko pa so se jugoslovanski dijaki obrnili na italijanska akademična društva, ni bilo niti odgovora. Vlada se izgovarja, da za naše kulturne potrebe nima denarja, toda če bi dala le toliko, kolikor je dala za salon princa Wieda, pa bi bilo lahko odpomagano najnujnejšim zahtevam tržaških Slovencev.

Srb Mijatović

je poudarjal, da je vsaka hrvatska in slovenska narodna stvar obenem tudi srbska in da so tudi Srbi pripravljeni z vso vnetostjo sodelovati s Slovenci in Hrvati v tržaškem vprašanju.

Burno pozdravljen je govoril nato vseučiliški docent

dr. Bogumil Vošnjak,

ki je izvajal, da slovensko vseučiliško vprašanje ni le ozko slovensko, temveč splošno jugoslovansko. Proslavljal je zedinjenje vse jugoslovanske mladine v nacionalni ideji. Ta mladina bodi tudi ostalim delom naroda vzor in zgled. Mladina mora pred vsemi povzročiti nacionalizacijo tržaških Hrvatov in Srbov, ki se morajo zavedati, da mora biti Trst ne le slovenski, temveč tudi hrvatski in srbski. Fraza o italijanski kulturi se je že preživela. Kdor pozna tržaške razmere, ve, kako je analfabetizem razširjen ravno v italijanskih krogih, dočim pa stoji slovensko prebivalstvo na znatno višji kulturni stopnji, tako da ni mogoče imeti več onega respekta pred italijansko kulturo, kakor bi ga radi nam natvezli Italijani. Jugoslovani smo danes že tako močni, da radi sprejemamo italijanski klic: „Trieste o nulla“, toda tako, da kličemo mi Slovenci Italijanom: „Trieste o nulla — Ali bo Trst slovenski, ali ga pa sploh ne bo!“

Na to sta Slovenec Geržina in Hrvat Kuvačič predlagala sledeče resolucije:

Jugoslovanski dijaki na Dunaju, zbrani dne 11. marca l. 1914:

I. z ogorčenjem protestirajo proti brutalnim italijanskim nasilnostim na trgovski visoki šoli Revoltelli v Trstu, izražajo svojim jugoslovanskim tovarišem svoje iskrene simpatije, se izjavljajo žnjimi popolnoma solidarni ter jih pozivljajo, da vztrajajo v boju za svoje pravice;

II. pozivljajo vlado, da uporabi vsa sredstva, da prepreči ponovitev takih izgrediv in da omogoči jugoslovanskemu dijaštvu, da se bo moglo mirno in nemoteno posvečati študijam na tej visoki šoli;

III. opozarjajo merodajne činitele na potrebo, da se v doglednem času ustanovi v Trstu visoka šola trgovskega in gospodarskega značaja, ki bo pristopna vsem južnoavstrijskim narodom;

IV. opozarjajo vlado in vso avstrijsko javnost na izgrede na Revoltelli, ki so nov dokaz, da bi bilo italijansko vseučilišče v Trstu edino le torišče za italijanske šovinistične provokacije in da je zato Trst najnepriljubljenejšo mesto za italijansko vseučilišče;

V. pozivljajo jugoslovanske poslance, da z vsemi sredstvi preprečijo ustanovitev italijanskega vseučilišča v Trstu, v tej najvažnejši točki in naravnem gospodarskem in socialnem središču Jugoslovancev;

VI. da preprečijo vsako drugo rešitev italijanskega vseučiliškega vprašanja tako dolgo, dokler ne izpolni vlada visokošolskih in drugih šolskih zahtev Jugoslovancev, zlasti pa reciprocitete zagrebškega vseučilišča.

Pred glasovanjem o resolucijah se je odigral karakterističen prizor. Resolucije so bile prečitane najprej v slovenskem jeziku, potem pa jih je predlagatelj hotel prečitati še v hrvaščini. To je izzvalo burne proteste. Hrvatje in Srbi so klicali: „Ni treba, saj smo vsi eno, zadoštuje slovenski tekst!“ Šele potem, ko se je izrecno poudarjalo, da je potreben hrvatski tekst zaradi preciziranja, so se Hrvatje in Srbi končno uklonili. To je bil zopet dokaz popolne solidarnosti v jugoslovanskih dijaških krogih.

Po shodu se je dijaštvo mirno razšlo. Policija je pripravila veliko število redarjev, ki pa niso imeli povoda, da bi nastopili. Na shodu se je nabrala precejšnja svota za hrvatsko in slovensko šolstvo v Trstu.

Tržaškim tovarišem je bila s shoda odposlana pozdravna brzojavka. Posebna deputacija predloži sklenjene resolucije jutri jugoslovanskim poslancem.

Parlamentarni položaj. Obstrukcija se bo nadaljevala.

DUNAJ 11. (Izv.) Češka obstrukcija se bo v jutrišnji seji državnega zbora nadaljevala. Položaj se presoja zelo pesimistično. Nemci in Poljaki so imeli danes konferenco z ministrskim predsednikom, ki je izjavil, da vlada ne upa v zboljšanje položaja in da je pripravljena počakati le še do torka. Če se položaj ne zboljša do tedaj, potem bo vlada morala storiti že pripravljene korake.

Češki radikali vložijo jutri interpelacijo, v kateri bodo zahtevali, da se predloži parlamentu ves dokumentarni material o vohunskem delovanju dr. Švihe.

Posamezni parlamentarci so skušali sondirati pri čeških agrarcih, če ne bi se morda našli pogoji, pod katerimi bi jim bilo mogoče odstopiti od obstrukcije. Češki agrarci pa so jih obvestili, da nimajo nikakega povoda, da bi izpremenili svoj sklep glede taktike v državnem zboru.

Nemški nacionalci in krščanski socialci so sklenili, da bodo jutri zahtevali izpremembo dnevnega reda, in sicer da se postavi kot prva točka na dnevni red brambna reforma. Hočejo namreč s tem diskreditirati češko obstrukcijo, češ da je naperjena proti življenjskim interesom monarhije, da je ilojalna in nepatriotična. Vprašanje pa je, če se državni zbor sploh prerije tako daleč, da bi sklepal o izpremembi dnevnega reda.

Izravnavna trdot službene pragmatike.

DUNAJ 11. (Kor.) V pododseku odseka za državne nameščenice je posl. Čech kot poročevalec stavil sledeče predloge: Za število štiriletnic se v celoti vpoštevajo v dotičnem činovnem razredu dovršena službena doba; vpoštjevanje praktikanške službene dobe pri onih uradnikih, ki niso bili praktikanče, odpade. Nadaljnje zahteve se tičejo vpoštjetja nadslužbene dobe pri sodnikih od devetega činovnega razreda dalje, nadalje vpoštjetja vojaške službene dobe, potem vzvratne veljavnosti službene pragmatike za uradnike in služabnike, ki so bili umirovljeni po 1. septembru, oz. vdove uradnikov in služabnikov, ki so umrli po 1. septembru 1903. l., potem uvrstitve služabnikov v plačne stopnje, oz. v starostne stopnje po izmeri njihove skupne službene dobe. — Viadni zastopnik sekcijki načelnik vit. Simonelli je izjavil, da bo za nekatere točke treba temeljitega proučavanja in posvetovanja med posameznimi resorti, za kar bo treba časa. Pododsek je sprejel vse zgoraj navedene predloge.

V popoldanski svoji seji je tudi odsek za državne nameščenice sprejel v pododseku sprejete predloge z nekaterimi dodatki in je izjavil, da izvršilne naredbe k službeni pragmatiki v bistvenih točkah ne odgovarjajo namenom zakonodajalca.

Narodnogospodarski odsek.

DUNAJ 11. (Izv.) V narodnogospodarskem odseku, ki je razpravljal o državni skrbi za brezposelne, je predlagal posl. dr. Pitacco dve resoluciji, v katerih

ta enoličnost brez izpremembe postajati zoperna in polotil se ga je zopet strahovit dolgčas.

Sauvageon, ki mu ni nedostajalo bistroumnosti, je opazil izpremembo, ki se je zgodila z njegovim gospodarjem, in prav, lahko je tudi uganil vzrok te izpremembe.

Nekega lepega jutra, ko je priredil čoln za običajno vožnjo po reki, mu je rekel Lascars, da ne pojde žnjim.

— Ali želi monsieur, da ostanem tudi jaz doma?

— Ne. Naveličal sem se vaše neprestane družbe in hočem biti sam. Izgubite se!

Sauvageon je stopil v čoln; ostal je ves dan z doma in se je povrnil šele zvečer. Njegov gospod, ki je že mislil, da je res že izginil z njegovim čolnom vred, ga je sprejel s pravcato ploho očitanih in psov, katerih je imelo osemnajsto stoletje več ko preveč.

Sauvageon je z največjo potrpežljivostjo poslušal izbruh jeze svojega gospoda, potem pa mu je začel pripovedovati kar najponižnejše, da po svojem mnenju vendar ni zaslužil teli in takih očitanih ter da je izostal le zato tako dolgo, ker je bilo to v korist gospodu samemu.

— Povejte torej, prekanjenec, kaj je bilo, — je odgovoril Lascars. — Ali se to pravi vdano služiti svojemu gospodu, ko sem se moral zadovoljiti z ostanki večerajšnjih jedi, ki sem si jih celo sam moral pogreti?

(Dalje.)

PODLISTEK

Rdeči mlin.

Roman. Spisal Xavier de Montépia

— V kakem svojstvu pa naj bi vam služil?

— Za sedaj kot sluga za vse. Pozneje bi vam izročil mesto svojega hišnega upravitelja in bi imel vi nadzorstvo nad vsem svojim služabništvom. Vi molčite in se čudite, ker se vam zdi, da se ta moja več nego preprosta oprava ne sklada z mojimi besedami. Vedite torej, da sem zelo bogat in odlični gospod, da sem pa prisiljen, da zaradi nekih spletek za daljši ali krajši čas bivam na skriteh. Vendar pa to ne bo trajalo dolgo. Moja srečna zvezda zopet vzide in zavzamem zopet svoje prejšnje mesto. Oni, ki so mi v tem času služili zvesto in vdano, smejo z vso gotovostjo računati na sijajno nagrado. — Če hočete sprejeti mojo ponudbo, se morate hitro odločiti. Obotavljanje bi smatral za zanikanje. Potem seveda bi bila midva popolnoma končala.

Samo eno vprašanje še, monseigneur. Kako visoka bi bila moja plača, ko bi bil vaš hišni upravitelj?

— Ali želite to vedeti že sedaj?

— Mnogo mi je na tem.

— Dobro. Mera moje radodarnosti naj

vam torej ne ostane prikrita. Dovolim vam kot plačo vse ono, kar mi boste mogli dostojno in pošteno ukrasti. Ali ste zadovoljen?

— Iz vsega srca, monsieur. Z vami pojdem, kamor hočete, seveda če naju vodi ta pot k sreči.

— Bodite le brez skrbi. Zanašajte se name. Jutri se začne vaša služba. Ali vas pozna kdo v tej okolici?

— Nihče. Danes popoldne sem lovil v Seni ribe in sem jih potem prodal nekemu gostilničarju v vasi za večerjo.

— Dobro tako. Obleden ste zelo siromahno in ste le preveč podoben potepuhu. Jutri vam bom dal potrebni denar, da si kupite pošteno obleko, ki si jo lahko nabavite v St. Germainu. Dajte si tudi ostriči svoje razkuštrane rdeče lase in obriti brado. In še eno. Vi ste po vsej svoji naravi zlikovec in najbrž ne morete puščati tujih stvari zmirom, ne da bi jih vzeli s seboj. Tatvina vam je torej druga narava.

— O monseigneur!

— Pustite monseigneurja in imenujte me le monsieur ter ne prekinjajte me. Nočem vam očitati vaših slabih nagnjenj, temveč vam hočem samo namigniti, da da sem o tem dejstvu popolnoma prepričan, dasiravno to zame ni nikaka zapreka, da ne bi vas sprejel v svojo službo. Nad nizke predsodke sem vzvišen. Toda v sedanjem svojem položaju se ne smem

dati kompromitirati prav po ničemer. Lastnina drugih vam mora biti sveta. Da, če najdete na javni cesti dobro napolnjeno možnjo, si je ne smete prilastiti, temveč morate poiskati njenega lastnika in ga obvestiti, da jo je izgubil.

Sauvageonu se je skremžil obraz. Ni bil dovolj izvežban, da bi se mogel potajevati tako zelo. Mnogo se je zahtevalo od njega, a vendar je rekel:

— Ker monsieur želi tako, se bom skušal ukloniti njegovi želji. Vsak začetek je težak, toda če ima človek dobro voljo, se končno le napravi vse.

III.

Sauvageonova vnet delavnost.

Že prihodnjo jutro je izvršil nekdanji krčmar na svoji zunanji osebi tako potrebno izpremembo. Z denarjem, ki mu ga je dal Lascars, si je kupil v St. Germainu preprosto obleko, šel je k brivcu in si dal ostriči svoje razkuštrane lase in obriti svojo dolgo resasto brado. Nato je začel svojo službo.

Kot zelo spreten ribič in še precej dober kuhar je omogočil svojemu gospodu, da mu ni bilo več treba iskati postrežbe pri Durocherjevi družini. Izpočetka je že vse kazalo, da sta oba zadela dobro. Gospod in sluga sta bila po cele dneve ob vodi in na vodi in Lascarsu je vsaj navidezno dajal bogati ribji ldiv in pa bivanje v svežem zraku mnogo zabave in razvedrila. Toda vzlic temu pa mu je kmalu začela

zahteva, naj vlada s svojim nadzorovanjem izseljevanja ne dela škode pomorski plovi in naj pospeši pristaniške stavbe in razširjenje telefonskega omrežja v Trstu, pri čemer bi dobilo veliko brezposelnih služka.

Računski dvor za Bosno in Hercegovino.

DUNAJ 11. (Izv.) Cesar je odobril ustanovitev posebnega računskega dvora za Bosno in Hercegovino, ki se bo aktiral dne 1. aprila t. l. Za predsednika računskega dvora bo najbrže imenovan sedanji podpredsednik sabora, posl. dr. Mandić.

Korupcijska afera na Češkem.

Dr. Šviha plačan od zunanjega in vojnega ministarstva.

PRAGA 11. (Izv.) Češki politični krogi so izvedeli iz popolnoma zanesljivega vira, da dr. Šviha za svoje vohunstvo ni dobival plače iz dispozičnega fonda notranjega ministarstva, temveč iz fondov zunanjega in vojnega ministarstva. Vršil je torej svojo vohunsko ulogo v tej smeri, da je informiral vlado o eventualnih stikih narodne socialne stranke z inozemstvom.

V praških krogih se trdi, da se dr. Šviha namerava s prvim parnikom Austro-Amerikane odpeljati iz Trsta v Ameriko. Velika nejevolja vlada v čeških krogih nad namestnikom Thunom in praškim policijskim ravnateljem Křikawo, da sta sistem policijskih konfidentov organizirala na Češkem tako nesramno.

Novo izzivanje Srbije.

RIM 11. (Izv.) Na vatikanske kroge je članek dunajske „Reichspost“ o protektoratu Avstrije nad katoličani v nekdanjih turških pokrajinah, čigar oficijozni značaj je neoporečen, napravil jako nepovoljen vtisk. „Corriere d'Italia“, ki je v zvezi z vatikanskimi krogi, komentira omenjeni članek in pravi, da avstrijsko stališče za Vatikan nikakor ni merodajno. Vatikanu gre v prvi vrsti za interese katolicizma, ne pa za to, ali se izvedejo pretenzije Avstrije. V vatikanskih krogih je izzvalo veliko ogorčenje dejstvo, da je „Reichspost“ kot katoliški list priobčila ona izvajanja in stem povzročila nevarnost, da bi javnost mogla sklepati, da so ona izvajanja cerkvenega izvora, kar pa ni res.

Epirotska vsaja.

VALONA 11. (Kor.) Vsled dogodkov v zadnjih mesecih je postal položaj v južnoalbanskih okrožjih Korica in Argyrokastron zelo težaven. Da se v teh zelo zanemarjenih okrožjih, iz katerih se sedaj umikajo grške čete, zopet uvedejo urejene razmere, je knez Viljem imenoval nizozemskega majorja Thomsona za generalnega pooblaščenca za obe okrožji. Podelil mu je vso oblast, da more izvesti svojo nalogo, vzdrževati mir in red in organizirati razne upravne panoge. Major Thomson je z večjim številom nizozemskih častnikov odpotoval v Santi Quaranta, da od tam odide na svoje mesto.

ATENE 11. (Izv.) Zografos zahteva od Albanije ne samo privilegijev, temveč popolno avtonomijo epirotskega ozemlja. Grški polkovnik Dulis je s celim svojim polkom prestopil k svetim bataljonom. Zografos odputuje prihodnje dni v Drač, da se bo osebno pogajal s knezom Viljemom.

Volitve v bolgarsko sobranje.

SOFIJA 11. (Izv.) Definitivni izid volitev v sobranje je takle: vladinovi imajo 128, agrarci 50, demokrati 28, socialisti skupaj 21, narodnjaki 9, radikalci 5, Cankovci 3 mandate; 1 mandat je še sporen. — Finančni minister Tončev je izjavil, da je vlada z izidom volitev jako zadovoljna. Sobranje se sestane v času od 10. do 15. marca (star.) Pred vsem bo vlada skrbela za notranjo konsolidacijo razmer. Med vladnimi poslanci se nahaja nad 30 Turkov.

Vladna kriza v Italiji.

RIM 11. (Izv.) V zadevi kabinentne krize se je kralj danes dopoldne posvetoval z zborničnim in senatovim predsednikom ter podpredsedniki obeh zbornic. Zatrjuje se, da je posl. Sonino že izjavil, da je pripravljen prevzeti sestavo nove vlade, da pa zahteva kot pogoj, da se razpusti zbornica in razpišejo nove volitve.

PARIZ 11. (Izv.) Tukajšnji listi poročajo, da se tudi bivši minister zunanjih zadev, Tittoni, ponuja za bodočega ministrskega predsednika.

Split za Slovanstvo Trsta.

Split, 9. 3. 1914.

V zadnji čas narašča po vsej Dalmaciji zanimanje za Trst, za težko borbo, ki jo slovanski element vobče, a hrvatski še posebej vodi v tem mestu za svoj obstanek. Stvar je povsem razumljiva. Dalmacija je že nacionalizirana, Zadru se že upogibljejo postarane noge, Istra je na

potu popolne emancipacije od beneških tiranic — Trstu treba dati še močnejši impulz, novo slovensko življenje!

To je vsekakor potrebno tembolj, ker je to mesto v nepretržni trgovski zvezi s hrvaško Dalmacijo, ker vsa dalmatinska trgovina gravitira proti Trstu; z eno besedo: ker gorje Trstu brez Dalmacije!

Dalmacija, osvobodjena iz svoječasnega nenaravnega jarma, obrača svojo pažnjo enemu vitalnih vprašanj svoje pokrajine, da: vitalnemu vprašanju vsega Slovanstva!

Severni Slovani te monarhije in ž njimi vsa njihova industrija mora dobiti v Trstu svoj izhod na morje v svet! Za nje, za severne Slovence morajo Slovenci in Hrvati ohraniti Trst: prvi s kopnega, drugi z morja, a sebi da najdejo v Trstu polje, kjer bodo razvijali svojo energijo.

Na čelu Dalmacije pa je Split vsikdar prvi govoril in tudi se je prvi zavzel za Slovanstvo Trsta. V klicih, ki so v tem mestu dne 8. t. m. padali povodom sviranja italijanske glazbe, je odgovarjala slovanska duša Splita in je dajala izraza svojim simpatijam. Da, vsako in tudi najmanjše slovansko gibanje, vsaka in tudi najmanjša pridobitev v Trstu je v slovanškem Splitu spremljana s sličnimi simpatijami. Split je nacionalno zaveden in ponosen na svoje slovansko pokolenje.

Dovolite, da še enkrat izpregovorimo o demonstraciji, oziroma manifestaciji v prilog tržaškega Slovanstva. Dogodki na Revoltelli so razburili vse naše prebivalstvo; pa saj ima med tamošnjimi dijaki mnogokateri v nas kakega svojega prijatelja, sorodnika, brata, a Hrvati so to kakor mi! Kri se je razgrela. Tem bolj čudno se nam je zdelo, da se po tržaških dogodkih od strani glavarstva dovoljuje italijanski glasbi sviranje. Vsaj radi miru in redu, ki je vedno na jeziku mogotcu — rdečega nosa! Ali — ko pa je šlo za njegove miljenice!! V takih slučajih naj le vzdržujejo red nasajena bodala, naperjena proti ogromni večini prebivalstva.

Glazba je prišla na trg brez nikakega posebnega incidenta. Šele tedaj, ko je zaisvirala prva trobenta, je nastal cel pandemonij, zvižganje in piskanje po vsem trgu, ki je bil, kakor običajno, poln občinstva, tudi najodličnejšega. Vse je vzvalovilo v veliko manifestacijo v prilog tržaškemu Slovanstvu! Glavarstvo, obnemoglo proti toliki sili, je bilo primorano odstraniti glasbo — vzrok nemirom.

Ne spominjmo se, da bi bila še kaka demonstracija (a bilo jih je že dosti v tem mestu, ker je Split itak vedno buden) imela tak uspeh, kakor ga je imela ta! To je bilo prvič v Splitu, da se je italijanska glazba pobrala in odšla, ne da bi bila odsvirala svoj program.

Tako treba meriti z istim merilom kakor Italijani nam! Bodi neprijatelj neprijateljem svojega naroda! Hvala Splitanom!

Na večer je bila velika ljudska zabava v dvorani »Narodnega doma«. Sveta je bila sila, dvorana prepolna, prihoda 600 K, da bomo mogli naročiti do 250 tržaških otrok na »Mlad. Hrvata«. Zabavo sta prvičkrat priredila skupno Hrvatski akad. klub in oni tržaške Pučke Štedionice. — Uspeh je bil sijajen nad vse pričakovanje. Zato mislimo, da akademiki razširijo tako prosvetno delo tudi na ostalo splitsko okolico.

Povdarjamo, da se je nabrala lepa svota (blizu 100 K) tudi za Družbo, in milo nam je bilo gledati s kako požrtvovalnostjo in umevanjem sta dve težakini nabirali to svoto s pušicama. Program zabave je bil čisto ljudski in povzet po odkritem, vojevitnem nacionalizmu. Osobito je delovala na pripristo ljudstvo paralela med Srbi, ki so se osvobodili krvavega turškega gospodstva, in Hrvati, ki še vedno čakajo osvobodjenja od jarma svojih narodnih sovražnikov.

Po zabavi je šla vsa masa pred Botičev spomenik, nasproti italijanskemu kabinetu, kjer je odpevala »Lepa naša domovina«, a od tu preko obali na trg. Vzklikanja Slovanstvu Trsta ni bilo konca. Tako je treba!

H. A. K.

Mestni svet tržaški.

Prednočnim se je vršila III. letošnja seja mestnega sveta. Predsedoval je izprva župan dr. Valerio, a pozneje ga je nadomestil I. podpredsednik dr. Brocchi. Prisotnih je bilo 61 svetovalcev. Vladnega zastopnika ni bilo v sejo.

Po prečitani in odobrenju zapisnika prejšnje seje je župan najprej odgovoril na neke interpelacije, in sicer svet. Puecherju glede ustanovitve občinske posredovalnice za delo, češ, da dotična komisija, ki ima to stvar proučiti, ni še prišla do konkretnih sklepov; dalje Cerniutzu glede sredstev, da se vsaj nekoliko odpravi brezposelnost, češ, da je magistrat že sestavil obširno poročilo, ki je komisija študira. Slednjič in najbolj obširno je odgovoril na interpelacijo svet. Chiussija, ki je bil vprašal, če se je pri oddaji del za gradnjo druge gimnazije favorizirala tvrdka Buttoraž & Ziffer, kateri so bila oddana ta dela. Župan je rekel, da je bila ta tvrdka prvotno sicer vložila ponudbo, ki je bila manj ugodna, nego druge, a je

potem to ponudbo umaknila in vložila drugo, ki je bila vsekakor najugodnejša med vsemi. Pri oddaji del je pa tvrdka prevzela obveznost, da da vsa dela izvršiti v Trstu.

Mestni svet je imel na to preiti na IV. točko dnevnega reda, namreč na predlog upravnega odseka za bolnišnice glede osnovanja šole-konvikta za lajične bolniške postrežnice. Ker pa je svet. Costantini predlagal, naj se najprej reši zadnje, še le pozneje dodano točko dnevnega reda, namreč predlog mestnega odbora glede prošnje ravnateljstva gledališča Verdi z ozirom na oddajo gledališča za lirični sezoni 1914-15 in 1915-16 — je stavil župan ta predlog na glasovanje.

Mestni svet je sprejel Costantinijev predlog, na kar je poročevalec Saverisich prečital tozadevno poročilo. Iz tega poročila izhaja, da je vit. Quaranta zopet pripravljen prevzeti gledališče brez dotacije, a da prosi, da se mu dajo brezplačno plin, električna energija in gasilci ne le do zneska 10.000, kakor lani, temveč do zneska 20.000 kron. Mestni odbor je sicer pripravljen oddati gledališče vitezju Quaranta, ne pa, da se dajo plin, elektrika in gasilci brezplačno do zneska 20.000, temveč le, kakor prej, do zneska 10.000 kron.

Svet. dr. Pincherle je predlagal, da se dajo plin, elektrika in gasilci do zneska 15.000 kron. Mestni svet mora vpoštevati, koliko koristi ima mesto od otvoritve gledališča.

Svet. Chiussi je predlagal, naj se od podjetja obvezno zahteva, da uprizori tudi predstave po ljudskih cenah.

Udeležili so se dalje razprave o tem argumentu še Saverisich, Puecher, Ravasini in Costantini, na kar je Pincherle izjavil, da bi on bil sicer za predlog mestnega odbora, a da se je bati, da tedaj vit. Quaranta ne prevzame gledališča.

Sv. dr. Rybač: Saj se potem še vedno najde onih 5000 kron!

Sv. Simonetti je izjavil, da bo glasoval tudi proti svoti 10.000 kron.

Na to je župan stavil na glasovanje predlog mestnega odbora, ki je bil sprejet, dočim je predlog sv. Pincherle padel.

Župan je na to podal besedo sv. dr. Puecherju, ki se je bil že prej oglašil, izjavivši, da hoče govoriti nekaj izven dnevnega reda. Svet. Puecher je na to stavil sledeči vprašnji: c. kr. namestniku, če je res, da je doposlal županu dekret, v katerem, sklicevaje se na nezakonitost upravnih odborov, stavlja svoj veto njih sklepom; a županu, če je res prejel tak dekret, in kaj je storil v tem oziru.

Župan je odgovoril, da mu ni došel od c. kr. namestništva nikak veto, pač pa le nekatere opazke glede organičnih pravil upravnih odborov. Vsled konferenc, ki so se na to vršile, je c. kr. namestnik izjavil, da se zadeva začasno suspendira.

Na vprašanje, če li hoče prečitati doslovno besedilo od namestništva dobljenih opazk, je župan izjavil, da tega ne stori, ker ga je namestnik pooblastil, da sme to zamočlati.

Na to je mestni svet prešel na tretjo točko dnevnega reda, namreč k predlogu upravnega odbora za bolnišnice glede osnovanja šole-konvikta za lajične bolniške postrežnice.

Prvi je o tej stvari govoril, in sicer precej dolgo, svet. Budinich, ki je splošno grajal lajične bolniške postrežnice in priporočal religiozne korporacije usmiljenih sester. Predlagal je, naj se mestnemu odboru in upravnemu odseku za bolnišnice naloži, naj uvedeta korake za najetje usmiljenih sester v bolnišnico in naj stavita konkretne predloge glede preskrbljenosti sedanjega osebja.

Na to je na dolgo govoril svet. Cerniutzu, ki se je izrazil toliko proti osnovanju šole-konvikta za bolniške postrežnice, kolikor proti najetu usmiljenih sester, ter branil sedanje bolniške postrežnice. Tekom njegovega govora je prišlo do malega prerekanja med njim in svet. Minasom, ker je ta poslednji trdil, da sedanje bolniške postrežnice krađejo. Govornik je trdil, da to ni res: tu pa tam daruje kak bolnik kako jajce, ali kaj družega bolniški postrežnici. Ko to potem najdejo pri njej, jo brez usmiljenja pade iz službe, češ, da je tatica. Če bi pa bolnik daroval postrežnici 5 kron, bi ji nihče ne rekel, da je tatica: »Seveda, je vzkliknil govornik, kdor malo krađe, je tat, a oni, ki krađe mnogo, je poštenjak!« Dalje je govornik trdil, da v resnici ne gre za nikake tatvine, temveč, da le uradniki ne znajo računati, ali so pa preleni. Če n. pr. v enem oddelku znanjka 10 rjuh, jih morajo dotične postrežnice plačati kakor nove, pa če so bile prav le stare cunje; če pa v sosednjem oddelku preostaja 10 rjuh, se te ne zaračunavajo na dobro onemu drugemu oddelku, v katerem so znanjake. V dokaz, da morajo postrežnice stare, nerabne stvari, ki jih bolniki mečejo proč, plačevati za nove, je govornik pokazal staro, pošvedrano copato, ki jo je neki bolnik vrgel proč in ki jo je morala postrežnica plačati za novo. Govornik je dalje trdil, da se iz bolnišnice

nosijo na ukaz zdravnikov cele torbe po-vojev, vate in drugih zdravilskih potrebščin, katere potem zdravniki rabijo pri svoji zunanji praksi. Sicer pa je izjavil, da ne more nikakor glasovati za ta predlog, če prej ne vidi organičnega pravilnika. Predlagal je torej, naj se prej sestavi in predloži organični pravilnik predlagane šole-konvikta.

Posegli so v debato še svet. Minas, Lucatelli, Budinich in Arch, na kar je predsedujoči I. podpredsednik Brocchi, ki je bil med tem zavzel županovo mesto, zaključil debato in dal besedo poročevalcu, ravnatelju bolnišnice dru. Ascoli, ki je priporočal sprejetje po upravnem odseku za bolnišnice stavljenega predloga, ki je bil tudi sprejet, dočim je dobil predlog svet. Budinicha le eden — to je njegov — glas, a predlog svet. Cerniutza le 5 glasov.

Na to je predsednik Brocchi zaključil sejo. Bila je ura pol ene popolnoči.

Srbski glasovi o princu Wiedu.

„Samouprava“, glasilo radikalne vladne stranke naglašja, da nastopa princ Wied ob zelo težavnih razmerah svojo vlado v Albaniji. Tudi Srbija, kakor neposredna sosedinja Albanije ima interes na tem, da zavladata v novi državi mir in red ter da se razvije tamkaj zdravo državno življenje. Če bo temu tako, bodo imeli sosedje razloga za zadovoljstvo. Po vsem znanem, kar se je godilo, priča ta pisava glasila vladne stranke o lojalnosti srbskih odgovornih krogov, priča da je v teh element miru.

„Stampa“ meni, da šele po omami sprejemnih slavnosti se pokaže, koliko težave bo imel premagovati princ Wied že zato, ker ne pozna nobenega narečja, ki se govore v Albaniji, in ker pripada veri, ki je Albancem tuja. Albanijo omrežajo avstrijski in italijanski agentje. Vnanji vplivi hočejo katoliško prebivalstvo Albanije, dasi je v manjšini, usiliti za gospodarja v deželi, na drugi strani strani pa je mohamedansko prebivalstvo že v principu proti krščanskemu gospodarstvu. Vse kaže, da je pričakovati iz Drača interesantnih vesti.

Še bolj pesimistično sodi „Balkan“ — ne toliko glede Albanije samo, nego glede Italije in Avstro-Ogrske. Tu se bori dve državi na skritem za ugled in moč in nič čudnega ne bo, če pride med njima do vojne, ki pa ne prinese samo rešitve albanskega vprašanja, ampak tudi vprašanja, kdo bo gospodoval nad Adrijo! V tem boju bo Srbija na strani tistega, ki je pride hitreje in odkritostrežneje nasproti glede nje želja v Albaniji. Sicer pa ni malo število tistih italijanskih politikov, ki zahtevajo, da se Skadar povrne Crnogori, ker bi bil s tem vpliv Avstro-Ogrske v Albaniji najboljše zadet. — To so migljaji, ki naj bi jih avstrijska diplomacija pravočasno uvaževala, da se jej ne zgodi zopet, da jo preplavijo dogodki in da bo hotela gasiti ko bo — prepozno!

Domače vesti.

Iz politične službe. Za definitivne namestništvene koncepte so imenovani provizorični namestništveni konceptisti dr. Anton Kraljić v Krku, Fran Svetek v Sežani, dr. Anton Gelcich in dr. Adolf Singer v Trstu ter namestništveni konceptni praktikanti Ciril Premrl v Tolminu, dr. Karel Lederer v Trstu in dr. Rudolf Müller v Kopru.

Albanski ministrski predsednik v Trstu. Z hrzovlakom južne železnice je prispel v Duračo v Trst albanski ministrski predsednik Turkhan paša in se je včeraj popoldne odpeljal z Lloylovim parnikom „Almisso“ v Drač.

V svojem pogovoru z nekim uradnikom lista „Triester Zeitung“ je izjavil Turkhan paša, ki je rojen Arnavt iz japonske okolice in je bil dosedaj turški nialanik v Petrogradu, da še ne pozna svojega novega bivališča, Drača, in da nikdar v svojem življenju še ni bil v severni Albaniji. Glede oseb, ki prevzamejo ministrska mesta, je dejal, da še ni nič gotovega, pač pa je gotovo, da ponudi Essad paši, kot najplivnejši osebi v Albaniji, vojno ministrstvo. Vlada bo skrbela pred vsemi za povzdigo solstva, trgovine in poljedelstva in bo pospeševala najožje trgovinske stike s Trstom. O bodoči ustavi Albanije ni povedal Turkhan paša nič gotovega. Vlada se bo ravnala čim največ mogoče po željah ljudstva. Epirotske vsaje ne smatra za resno. Albanija bo imela v vseh onih državah diplomatska zastopstva, ki bodo imela svoje poslatke v Albaniji. Dosedaj so imenovale svoje poslatke tri države: Italija, Rumunska in Avstrija. Tu ti s Turško in Albanija v najboljših odnosih in to tembolj, ker je sedanja turška vlada zelo močno in napredno liberalna. Turkhan paša je obžaloval, da ni hitrejša zveza Trsta z Dračem, ker se mora voziti 72 ur s parnikom. Novi albanski minister je 65 let star, vitke, visoke postave, ki pa se že nekoliko pripogiba, in je videti krepkega in odločnega značaja.

Taki so tisti — »še boljši narodnjaki«! O predvčerajšnji razpravi pred tržaško poroto vsled tožbe predsednika »Zveze Jugoslovanskih železničarjev«, g. Ivana Škerjanca proti odgovornemu uredniku socialnodemokrat. »Železničarja« smo že sporečili. Danes pa moramo konstatirati, da je nastop toženega urednika vzbudil največje ogorčenje v vsej naši javnosti. Zgodilo se je namreč nekaj, česar ne bi bili pričakovali od nobenega Slovenca, pa naj je tudi socialni demokrat. Tri dejstva so to: 1. da si je vzel toženec Italijana za branitelja, da si mu na razpolago dva slovenska odvetnika, pripadnika socialne demokracije; 2. da je po svojem zastopniku odklanjal slovenske porotnike; 3. da je na predsednikov poziv izjavil, da bo govoril laški. Posledica vsemu temu je bila, da se je med dvema slovenskima strankama vršila razprava v italijanskem jeziku. To je bil naravnost nezaslišan čin po tolikih in težkih borbah, s katerimi smo slednjič dosegli pravico svojemu jeziku tudi pred tržaško poroto. Postopanje gospoda Kopača je še tem nezaslišanejšo, ker ta borba ni izvirala morda iz kakih nacionalno-šovinističnih poželj, ki bi jih mogli socialni demokratje odklanjati vsaj z navidezno upravičenostjo, ampak je bila to legitimna borba za ustavno zajamčene pravice, a poleg tega še posvečena — kar je treba še posebej naglašati — po zahtevi humanitete; saj je vendar nečloveško, ako se kdo pošilja na vešala, ne da bi se mogel braniti v jeziku, ki ga ima edinega v svoji popolni oblasti. Naša borba za slovensko poroto je bila torej borba za dva velika principa: za princip enakopravnosti in princip humanitete. In sedaj, ko je ta borba srečno izvojevana, prihaja slovenski urednik, tožen po Slovincu, in kompromitira vso to našo borbo in našo pridobitev!! Zakaj? Mi nimamo druge razlage za to nezaslišano postopanje, nego to, da se je hotel gospod Kopač na račun slovenske pravice prikupiti Italijanskim porotnikom! — Morda se mu to posreči. Toda eno naj nam le veruje gospod Kopač: pri pametnih Italijanih ni porastel v ceni. Po takih nastopih pa naj nam slovenski socialni demokratje ne prihajajo več s svojimi baharijami z brnjskimi programi. Mi živjamo na vse lepe programe, ako se v praks pretvarjajo v nasprotno! Ali si bodo socialnodemokratski govorniki upali še kedaj trditi na svojih shodih, da so oni boljši narodnjaki, nego »narodnjakarji« v Narodnem domu?!

Zabavna epizoda iz predsnočne seje mestnega sveta. V predsnočni seji mestnega sveta v debati glede postrežnic v tukajšnji mestni bolnišnici je neki svetovalec priporočal v daljšem govoru, naj bi bolnišnična uprava najela usmiljene sestre in se je pri tem obrnil tudi do mize časnikarskih poročevalcev, rekši, da naj bi se tudi časopisje zavzelo za to njegovo željo. Ker je pa v tem eden poročevalcev — ne vemo pa če pod efektom tega govora — sladko zadremal, je neki drugi svetovalec vzkliknil: »Časopisje spi sedaj!« — kar je povzročilo splošno veselost.

Od ženskih podpornic cesarice Elizabete*, ustanovljenih po baronu Am. broziju Ralli leta 1876., je na razpolaganje en dar v znesku tisoč dvesto (1200) kron, ki ga ima podeliti tukajšnje c. kr. namestništvo dvema ubogima zarcencema katoliške vere, iz delavskega stanu, ki prebivata v Trstu ali v okolici, ter mislita stopiti v zakonski stan v teku tega leta. Omenjeni dar se podeli 24. aprila 1914, na kateri dan ravno pade obhajanje poroke pokojne cesarice Elizabete; dotični znesek se pa izplača šele potem, ko se zaročenca v cerkvi poročita. Tisti, ki mislijo prositi za ta dar, naj vložijo pismo prošnje pri c. k. namestništvu do 20. marca t. l., ter naj dokažejo v njej: 1. da sta oba zaročenca katoliške vere, da zaročenec ni še dopolnil 35. leta, nevesta pa ne še 30. leta starosti, ter da sta oba trdnega zdrava; 2. da prebivata v Trstu ali v okolici vsaj eno celo leto; 3. da je nju no življenje brez madeža, da se pečata z opraviлом, ki jima donaja toliko zaslužka, da z njim lahko vzdržujeta eno družino; 4. končno se morata zavezati, da stopita v zakonski stan še v tekočem letu.

Zahtevajte! Lastniki hiš po okolici, ki prenočujejo ljudi, ki ne spadajo k družini, so prejeli od magistrata zglasilnice v izpolnjen. Seveda so bile te zglasilnice le »Cedole di notificazione«, to je, tekst je bil natisnjen le v italijanskem jeziku. Nekateri zavednejši — n. pr. v Padričah vsa vsa — so se pritožili pri namestništvem svetovalecu v ulici Caserma proti takemu preziranju jezika vsega prebivalstva po naši okolici in so zahtevali, naj se jim ta tiskovina priredi v slovenskem jeziku. Uspehi so vsaj v toliko, da so prejeli dvojezične zglasilnice, pisane na stroju, toda je — zase! Čudna pravica, ki jo morejo dani in državljani se le zahtevati, dočim

bi morale oblasti, ne da bi šele čakale na kak pritisk, izvrševati to, kar je prav in do česar ima prebivalstvo pravico. Naše ljudstvo pa naj vedno, v vsakem slučaju, ko se mu kratijo jezikovne pravice in je oblasti prezirajo v jezikovnem pogledu, energično nastopa in zahteva. Je sicer to, da moraš šele zahtevati, kar ti gre, avstrijska specialiteta. Ali od ljudstva samega je v veliki meri odvisno, da bo enkrat konec tudi te avstrijske specialitete. — Torej le za tiste, ki so zahtevali, in še to le na pisalnem stroju. Ne umejemo, čemu gospodje pri namestništvem svetovalecu tako rekoč le po žličici — kakor bolniku zdravilo — delijo pravico. Če so to priznali enim, morajo vsem, ker pravica je pravica in velja enako za vse. Če so gospodje rekli a za nekatere, naj bi izrekli še b za vse: kar natisnili naj bi bili v dovoljnem številu. Čudna praksa je to, če se tako za silo ustreza le — situacem!

Na naslov c. kr. poštne ravateljstva. Iz Bazovice: Res, čudne stvari se gode na tukajšnjem c. kr. poštne uradu, odkar je gospa upraviteljica stopila v sveti zakon. Najbolj se pa čudimo, da jo ob svobodnih urah nadomestuje soprog, ki je le finančni uslužbenec in ne poštni uradnik. Proti temu vsi protestiramo in prosimo c. kr. pošto ravateljstvo, naj čim prej napravi red v tukajšnjem uradu, ker stranke nočejo imeti nikakega opravila z omenjenim gospodom, ampak le s pošto upraviteljico, ki je v to tudi zaprižena. Prosili smo slavno c. kr. pošto ravateljstvo, naj bi pošta v Trst vozila bolj zgodaj. Dovolilo se nam je. Postiljon pa odhaja vedno ob istem času, kakor prej, in nismo radi tega prav nič na boljšem, ker pošto dobivamo še vedno po starem urniku. To se pa godi le zato, ker mora postiljon sam, namesto upraviteljice, odpravljati jutranjo in popoldansko pošto. — Dogaja se tudi, da prihajaš pred c. kr. poštni urad in ga dobiš zaklenjenega v uradnih urah. Čakati moraš, če hočeš biti šele milostno postrežen. Zato prosimo slavno c. kr. pošto ravateljstvo, naj nam uredi te nerednosti, ki so vzrok vednim pritožbam. Več vaščanov.

Žrebanje razredne loterije. — Prvi dan so bile izžrebane sledeče srečke in je zadela 10.000 K št. 74.487; 2000 K so zadela številke: 19.231, 25.249, 26.891, 44.641, 47.329, 57.712, 69.771, 75.302, 75.417, 77.380, 90.960, 95.115; 1000 K so zadela številke: 3262, 4230, 7035, 9289, 13.892, 13.982, 17.094, 19.625, 21.112, 24.027, 24.129, 31.422, 40.103, 41.514, 44.135, 44.417, 53.675, 55.426, 65.441, 72.225, 72.225, 76.556, 85.854, 86.177, 94.289, 94.297, 94.332, 96.535. — Drugi dan je zadela 50.000 K št. 14.830; 10.000 K št. 84.134; in po 5000 K št. 5408 in 82.209.

Pozor na sleparja! Kakor nam poročajo, se zadnji čas potika po Skorklji neki neznanec, ki nadleguje slovenske stranke z nabiranjem za — Družbo sv. Cirila in Metoda. Obveščamo torej z le-tom naše ljudi, da ta clovek nima pravnike pravice: za nabiranje takih prispevkov,

Poslano*)

IZJAVA.

Podpisani Hugon Uhlir, inženir v Ljubljani preključem in obžalujem, da sem se izražal o dinamo-stroju, ki ga je dobavila tvrdka Vojnovič & Co. v elektrarno v Cirknem, da je star, oz. manj vreden, ker sem se prepričal, da je stroj nov in se ga mora štet med najnovejše tipe.

Tudi se tvrdki Vojnovič & Co. v Ljubljani zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega preganjanja.

LJUBLJANA, dne 7. marca 1914.

Ing. HUGON UHLIR, Ljubljana.

ZAHVALA.

C. k. priv. občna zavarovalnica (Assicurazioni Generali) v Trstu nama je točno in pošteno plačala po požaru provzročeno škodo, za kar se jej toplo zahvaljujemo in jo kot solidno banko vsem priporočamo.

V TOMAJU, 6. marca 1914.

Filip in Marija Mokre.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu zakla veleja.

Vi ne veste

Iskro izbrani okus
in lahko imajo izbrano čisto
vino, predno niso poskušali
znane pernatelce, K & C
Papere.

K & C

Ljudska hranilnica in posojilnica v Trstu

registrirana
zadruga z ne-
omajeno z v

v Trstu, Via Torre bianca 21 (v lastni hiši)

sprejema hranilne vloge in obrestuje po 4 1/2 %

vloge na dvamesečno odpoved po 4 1/2 %

vloge na šestmesečno odpoved po 5 %

da je posojila proti poroštvo na zadolžnico (menjice so izključene), ali pa na vknjižbo, oboja proti odplačevanju v poljubno določljivih obrokih na daljšo dobo.

Uraduje se vsak delavnik od 9. do 12. dopoldne in od 3. do 5. popoldne.

CASILE
RIVIERA DI CHIAIA NEA
NAPOLI

Napredek vede

Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

Jorubin Casile

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna zoženja, prostatitis, uretritis in mehurali katarji korenito zdravijo s

konfeti Casile.

Konfeti CASILE urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti zelo nevarnih cevč (siliog), popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravijo uretralna zoženja (prostatitis, uretritis, cistitis, me- nesposobnost za zadrževanje urina, sluzaste tokove itd. — Skatja konfeti Casile K 4—.

JORUBIN CASILE, najboljši protisifilitično in poživljajoče kričistilno sredstvo, ki se uporablja z uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoholi, ishisi, vnetju žlez, polnim madežem, izgubi semena, polucijam, spermatoriji, steriliteti, nevtrasteniji, energičen razkrojevalec urinske kisline itd. — Steklenica Jorubina Casile K 3-50.

Vbrizganec CASILE zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, ure- tritis endometritis, vnetje in izpad maternice itd. Steklenica vbrizganca Casile K 3-50. Kdor želi večjih pojasa, tiskovni itd., naj naslovi dopis na lekarno Serravallo za g. Casile Trst, ki poda odgovor z obratno pošto zastoj in z vso rezervo. Priznani medicinalni izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. Zaloga v Trstu Mario Lang, lekarna Serravallo. Pristna zdravila Casile nosijo lastnoročni podpis M. Casile.

Ivan Simončič

Trst, ulica Belvedere 49.

Trgovina z ujem

vseh vrst, črnih in barva-

nih ter nadplavov z izdel-

ovalnic zgoraj delov čevl-

jev. Velika izbira potreb-

stov za čevljarje in sedlarje.

Specialista: podpetnik

PALMA

NAZNANILO.

Čast mi je naznaniti slav. občinstvu, da sem odprl popolnoma novo pekarno v ulici Caserma št. 11, katera je preskrbljena z vsakovrstnim blagom. Kruh vedno svež. Najfinejše vrsti moke. Prepečenec, sla- žice, mrle pižaje, kakor tudi vino in likerji. Uljudno se priporoča ALOJZIJ GULJ, (prej na trgu Caserma).

Hans Scheidler

zobotehnik

bivši prvi zobotehnik

Dr. Ferdinanda Tanzer

Sprejema od 9—1 in od 3—6.

Trst, Piazza C. Goldoni št. 5 D.

Dr. Korsano

Specialist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ul. San Lazzaro št. 17, I.

(Palazzo Diana)

Za cerkvijo Sv. Antona novega.

Sprejema od 12. do 1. in od 6 do 7 pop.

ženske od 5 do 6 popoldne

M. REMONDINI

tapetnik,

Trst, ul. Cecilia de Rittmeyer 9

priporoča slav. občinstvu svojo

delavnico ter zagotavlja točno

izvršbo za vsako delo.

JAKO ZMERNE CENE

OMETNI ZOBJE

Piembiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Cermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

ulica delle Caserma št. 13, II. nadst.

CEVLJARNICA

Antona Javernika

v Trstu, ulica Farneto 33

se priporoča slav. občinstvu za naročila

po meri kakor tudi vsakovrstne poprave.

DOMINIK TENGE

Trst — ulica Belvedere šte. 47

priporoča cenj. občinstvu svojo tr-

govino jestvin in kolonij. blaga,

katero je vedno sveže. Postrežba na

dom. - Vino in likerji v steklenicah.

Avtomobil - Universal

Ford 16-20 HP

Novi modeli 1913

Pomnoženo proizvajanje. Znižanje cen!

4-5 sedežev K 4900; 2 sedeža K 4300. Laudale-

6 sedežev K 6300. Popolna oprava Capote s stran-

skimi zavesami, steklo, pet svetilk, generator za aceti-

leški plin, rog, kilometrski števec in hitromer.

Cene veljajo za voze prosto vozilne in colnine v Trstu.

ANTON SKERL,

rodiljski izvedenec

Trst, Piazza Carlo Goldoni. Telefon 1734.

Garage: Via dei Bacchi 18. Telefon 2247.

SVOJI K SVOJIM!

Ferdinand Gombac

Trst, ulica Molin a vento (Roco) 25

priporoča cenj. občinstvu svojo

trgovino jestvin :: In

kolonijalnega : blaga

kakor tudi ŽGANJARNO.

Blago vedno sveže. - Postrežba na

dom. - - - Cene zmerne in solidne.

V dobroznani mesnici

Valerio Demarchi

Trst — Piazza barriera vecchia št. 9

Telefon št. 26-56.

se prodaja vedno prvovrstno

goveje, telečje in kostrunovo,

jančje in kokošje meso.

Obt.: Kuhanje govejih vamp, zaloga suhih

osoljenih črev in sličnih izdelkov.

Postrežba tudi na dom. — Cene zmerne.

Trgovci! Peki! Drože (kvas) iz odlikovane slovenske tovarne drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjak. naročalje pri domači tovarni, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. Priporočam se vam udani J. J. SUBAN, Trst, Via Vassari 10, Telefon N. 2266

Za pomlad in poletje!
Krasne obleke, površniki i. dr.
za gospode, dečke in otroke.
Samo dobro blago!

BOHINEC & Co.

Trst, ulica Ponterosso 8, vogal ul. Nuova 13.

Fine, elegantne obleke, katere izdelujejo najboljši krojači.

Sepe, res dobre obleke za moške
od kron 26 — naprej.

Najnižje stalne cene

temveč da je čisto navaden slepar, ki ga vsako tudi takoj lahko spozna po njegovem govoru, da niti Slovenec ni, temveč Nemec, ki se je toliko priučil slovenščini, da mu je mogoče žnjo slepariti naše ljudi. Kdor bi zalotil tega človeka, naj le brez obotavljanja opozori nanj redarstvo.

Novi društvi. Namestništvo je vzelo naznanje pravila novih društev: Podružnica društva „Pravnik“ v Trstu in Pevsko izobraž. društvo „Ilirija“ v Gonjači, obč. Marezige.

Odborova seja moške podružnice CMD se bo vršila v petek, dne 13. t. m. ob 7 zvečer v pisarni odv. dr. Abrama, ulica Campanile 11.

Razpisana služba. Pri okrajnem sodišču v Ajdovščini je razpisana služba uradnega sluga. Prošnje do 15. aprila predsedništvu okrajnega sodišča v Gorici.

Tržaška mala kronika.

Trst, 11. marca.

Krvav dogodek v Starem mestu. — Danes ponoči, bilo je okrog polnoči, je našel redar, ki je imel službo v tistem delu Starega mesta, na vogalu ulic Crosada in Punta del Forno nekega človeka popolnoma nezvestnega na tleh, okrog njega pa vsa tla krvava. Ko je pogledal natančneje, je videl, da je ranjenec še mlad, tako nekako okrog 20 let, oblečen po delavsko. Redar si ni znal pomagati drugače, da je ranjenca vzdignil in odnesel na staromestni policijski komisariat, odkoder pa so ga potem ponesli na bližnjo rešilno postajo, kjer je konstatiral zdravnik, da ima nesrečnež strahovito rano na trebuhu, prizadeto z nožem. Rana je zevala tako, da so ranjencu izstopila čreva. Odpeljali so ga z rešilne postaje v bolnišnico, kjer so ga takoj operirali. Rana je zelo nevarna. Ranjenec je, ko je prišel k zavesti, povedal, da mu je ime Karel Kocijančič, da je star 22 let in da stanuje v ul. Crosada št. 12. Rekel je, da ga je zabodel v neki staromestni krčmi neki neznanec. Več pa ni mogel povedati. Kakor smo izvedeli pozneje, je staromestni policijski komisariat ukrenil vse potrebno, da zasledi storilca. Preiskali so takoj vse Staro mesto, toda brez uspeha. Danes podnevi pa je bil nekdo aretiran, nekdo, ki je bil v neposredni zvezi z zločinom, a tudi ime zločinca samega je že znano policiji, tako da bo tudi njega gotovo kmalu imela v svojih pesteh. Do danes večera se stanje ranjenega Kocijančiča še ni izpremenilo in je nevarnost za njegovo življenje še vedno velika.

Tudi z nožem. Danes ponoči je 20-letni mornar Alojzij Buttazoni svojega tovariša Justa Godino ranil z nožem na vratu. Ko je bil aretiran, so našli pri njem nož še ves krvav.

Poključen samomor. Danes zvečer okrog 10 je 37letni Ivan Vatovec, stanujoč na Sentjakobskem trgu št. 17, izpil s samomorilnim namenom večjo množino octove kiseline. Prepeljali so ga v bolnišnico. Njegovo stanje je nevarno.

Aretiran pretepač. Dne 7. t. m. so pripeljali v mestno bolnišnico tržaškega delovodjo Rudolfa Smerduja, ki je bil precej težko ranjen in so se mu tudi pretresli možgani. Sročili je policija zasledila storilca, 30letnega težaka Riharda Kutzmana s priimkom »kogo«, ki stanuje v ul. sv. Nikolaja št. 11. Kakor pripovedujejo, je Kutzmann zato napadel Smerduja, ker ga ta ni hotel sprejeti na delo, in ga parkrat z nekim kolom udaril po glavi. Kutzmann je svoje dejanje priznal.

Slovensko gledališče v Trstu.

V nedeljo, dne 15. t. m., ob 3.30 popoldne kot kronka predstava

„MARTIN SMOLA“.

Zvečer ob 8.14: benefična predstava igralcev-domačinov slovenskega gledališča v Trstu. Uprižori se prvič v Trstu krasna narodna igra s petjem v petih dejanjih:

„DOMEN“.

Po Josipu Jurčiču spisal Ivan Česnik.

V tej zares lepi narodni igri sodelujejo vsi naši nepoklicni igralci in iz prijaznosti več članov pevskega društva „Trst“.

Vstopnice za obe predstavi se dobe pri gledališki blagajni.

Narodna delavska organizacija

Deželni odbor. Danes, v četrtek, ob 8 zvečer važno posvetovanje, ki naj se ga udeležijo vsi funkcionarji tega odbora. Razume se, da ne bomo pošiljali nobenih vabil za to. Vsak funkcionar odbora mora vendar vedeti, kaj je njegova dolžnost.

Podružnica NDO v Šklednju sklicuje za soboto ob 7 in pol zvečer javen shod za delavce v plavžih.

Članom NDO. Z ozirom na predloženi občni zbor dež. org. za Trst in okolico prosimo vse zaostale člane, da zaostale prispevke poravnajo, ker kdor je zaostal nad šest tednov, ne bo imel pravice se udeležiti občnega zbora. V interesu članov je torej, da poravnajo zaostalo članarino.

Pevski zbor NDO — ustanovljen. Na torkovem sestanku članov ki so se bili prijavili za NDO, je predsednik pravilnega odbora tov. Kervin najprej naznanil sklep seje, da bo znašala članarina 30 vin. na teden, vstopnina pa 50 vin. S tem so se vsi navzoči strinjali — samo to željo so pri tem izrazili, da naj bi znašala vstopnina ne le 50 vin., ampak 1 K. To je bilo enoglasno sprejeto. Tov. Brandner je govoril o veliki važnosti gojenja petja ter izrazil željo, da bi ta delavski pevski zbor postal eden izmed največjih pevskih zborov v Trstu. — Priglasilo se je nebroj članov in se bodo novi člani še vedno sprejemali. Odbor, ki je bil izvoljen, je ta-le: Franc Kervin, predsednik, odborniki pa: Demojza Ivan, Kežuh Vekoslav, Filipčič Ivan, Papis Josip, Ščuka Miroslav, Kočevar Stanislav, nadzorstvo: Kosmina Josip in Miroslav Stokel. Tov. Kervin se je na to zahvalil za izvolitev in s tem je bil sestanek zaključen. — Prva odborova seja pevskega zbora se bo vršila v petek ob 8 zvečer.

Vesti iz Goriške.

Radi dogodkov na Revoltelli. Odbor akad. fer. društva „Adrija“ v Gorici je sklenil v svoji seji z dne 9. t. m. sledeči protest: Podpisani odbor protestira z ogorčenjem proti nasilstvu in žaljenju od strani Italijanov napram jugoslovanskim tovarišem na tržaški Revoltelli. Istočasno jim izraža popolno solidarnost sedaj in pri vseh nadaljnjih korakih.

Iz Gorice nam pišejo: Predvčerajšnjim smo čitali v „Edinosti“, kako piše učitelj Al. Hreščak v „Učitel. Tovaršu“ o narodnih društvih, ter smo bili ogorčeni. Enako smo se zgazali, ko smo čitali Hreščakov članek v „Naših zapiskih“ — „Učitel. proletarec“. Toda obadva članka je napisal v resnici odvetnik dr. Henrik Tuma, ki hujska že dalje časa učitelje proti naprednim in samostojnim poslancem. Brez dvoma mu je poprej dal Hreščak svoje privolenje. Sam pa sem videl na lastne oči članek „Učitel. proletarec“, pisan s pisalnim strojem prav tistega tipa in na takem papirju, kakor ga ima in rabi dr. Tuma! Kaj pa ve ubogi „proletarec“ Hreščak o ideologiji, summa lex in tako dalje, ko ni študiral na gimnaziji? Dr. Tuma, ki je pravi avtor obeh spisov, lovi učitelje, zlasti v sežanskem okraju, da bi si pridobil hvaležnih poslušalcev za svoja konfuzna predavanja o planinski flori, etimologiji, ideologiji, sociologiji in drugih — „logijah“. Rdeči delavci so že sili njegovega čevkanja; raje pijejo žganje in kvartajo, kakor da bi poslušali dr. Tumove „logije“. Morda upa dr. Tuma tudi to, da dobi s pomočjo učiteljev kak mandat? To mu je podobno, kakor ga poznamo! V Albanijo naj gre! — I. Č.

Predavanja Narodne Prosvete. Po zadnjem predavanju se je napovedalo še par predavanj, prav za gotovo pa s je zatrdilo, da bo sledil drugi del zanimivega prof. Seidlovega predavanja. Dostaj tega predavanja še ni bilo. Ali bo?

MALI OGLASI
se računajo po 4 stot. besedo.
Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Benedikt Suban Trst, ul. Pozzo štev. 20 (Sv. Jakob) priporoča cenjenemu občinstvu svojo pekarno in slaščičarno. Večkrat na dan sveži kruh. Sprejemajo se peciva vseh vrst; vino in likerji v steklenicah. Postrežba tudi na dom. 2168

Cistilo za čevlje parkete in kovine. - Gazzoli & Comp. Via Carpi 2. Telefon 13-08. Odlikovana tržaška tovarna. 2114

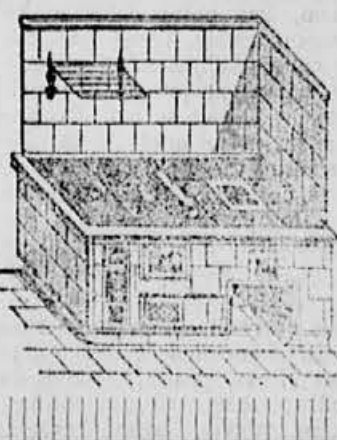
Meblirana soba se takoj odda v ulici Pa-duca 5, III. n., levo. 222

Meblirana soba se takoj odda v Via Commerciale št. 9, pritličje, vrata 32. 3.1

Odda se meblirana soba s 15. marcem v ul. Commerciale št. 11, III. nadstropje.

GIOVANNI SFERZA — TRST,

ulica Molino piccolo št. 13,
(vogal ulica Caserma)

Velika izbira majoličnih peči v modernih barvah, oblikah in riabah in iz trpežnega materiala. Lastna izdelovalnica štedilnikov vsakovrtnih oblik in velikosti. Bogata zaloga majoličnih plošč za kuhinje, kopelji, stranišča itd. Zaloga keramičnih in cementnih plošč za pode. Sprejemajo se poprave in napeljave. Za sestavljene peči se pošiljajo na deželo. Vsa dela izvršujejo večji delavci.

Imperial
Figova kava
x *krono*
najbolji kavini primesek.
Posred v prodaji.

Pristno brnsko sukno

pomladna in poletna sezona 1914.
Odrezek 3*10 m dolg 1 odrezek 7 kron
za kompl. moško obl. 1 odrezek 10 kron
1 odrezek 15 kron
(suknja, telovnik, hlače) 1 odrezek 17 kron
+++ samo +++ 1 odrezek 20 kron
Odrezek za črno salonsko obleko 20 K kakor tudi blago za površnike, turistične lodne, svil. kamgarne, blago za damske obleke itd. pošilja po tovarniških cenah kot realna in solidna, najbolj znana tovarniška zaloga sukna

Siegel - Imhof - Brno (Moravsko)
Vzorci gratis in franko.

Ugodnosti privatnih odjemalcev, če naročijo sukna naravnost pri tvrdki Siegel - Imhof na tovarniškem mestu so znane. Stalne, nize cene. Velik izbor. Uzorna, pazljiva postrežba tudi malih naročil v popolnoma svežem blagu

TOVARNA
ROULEAUX
Ing. LUDOVIK FISCHER
Ulica Moreri 72 TRST-ROJAN
TELEFON 14-41 dvakrat
Izdeluje jeklene kakor tudi lesene
ROULEAUX
Ima v zalogi vse potrebščine za leseno in železno ROULEAUX.
Delo solidno.

Ljudske urarna BOGOMIL PINO

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
(v vogalu ulice sv. Antona 1772)

Bogat izbor ur, verižic, ovratnih verižic, uhanev, prstanov, napotale itd. Konkurenčne cene.

Slovenci! Ako se hočete ceno obleči, pojdite v prodajalno izgotovljenih oblek

ALLA CITTA' DI TRIESTE

Trst, ulica Giosuè Carducci 40,

kjer najdete obleke, paletot, ranglan za moške in otroke, kakor tudi velik izbor blaga za obleke po meri. Hlače in rajce za delavce v veliki izbiri.

ALLA CITTA' DI TRIESTE

TRST - Ulica Giosuè Carducci št. 40.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement. Zelo ugodno. Izborna kuhinja in Budjejeviško pivo (brez glavobola). Zmerne cene.

RESTAVRACIJA - HOTEL BALKAN (Piazza della Caserma)